

**A Kúria  
mint felülvizsgálati bíróság  
ítélete**

**Az ügy száma:** Pfv.V.22.010/2017/4.

**A tanács tagjai:**

Dr. Bartal Géza a tanács elnöke

Dr. Zumbók Péter előadó bíró

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin bíró

**A felperes:**

...

**A felperes képviselője:**

dr. Lantos Bálint ügyvéd

**Az alperes:**

...

**Az alperes képviselője:**

dr. Madák László ügyvéd

**A per tárgya:**

tisztességtelen                      szerződési                      feltétel                      érvénytelenségének  
megállapítása

**A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:**

alperes

**A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:**

Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.001/2017/7/II.

**Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:**

Balassagyarmati Törvényszék 25.P.20.832/2015/17.

**Rendelkező rész**

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálattal támadott részében - a másodfokú perköltségre és a le nem rótt fellebbezési illeték viselésére is kiterjedően - hatályon kívül helyezi és ebben a keretben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 100.000 (százezer) forint együttes másodfokú perköltséget és felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

## **Indokolás**

### **A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás**

- [1] A felek 2008. augusztus 28-án deviza alapú hitelszerződést kötöttek, amely tartalmazta, hogy az alperes 37.600 svájci frank devizahitelt tart a felperes rendelkezésére, és legfeljebb 5.000.000 forint kölcsönt folyósít a ... szám alatti ingatlan bővítésének finanszírozására. Az ingatlanra jelzálogjogot alapítottak, és annak hitelbiztosítéki értékét 12.200.000 forintban határozták meg.
- [2] A szerződés 6/A.1. a) pontja rögzítette, hogy „a Bankot a Hitelfelvevő hitelképtelenné válása esetén azonnali hatályú felmondási jog illeti meg. Hitelképtelenségnek minősül különösen, ha olyan tények jutnak a Bank tudomására, amely alapján a Bank a követelése megtérülését veszélyeztetve látja [...]”.
- [3] A szerződés 6/A.2. f) pontja értelmében „a Hitelfelvevő súlyos szerződésszegése esetén a Bank jogosulttá válik azonnali hatályú felmondási jogának gyakorlására. Súlyos szerződésszegésnek minősül különösen, ha [...] a Hitelfelvevő a biztosítéki szerződésben vagy a banki követelés megtérülésének elősegítésére, megerősítésére, gyorsítására vonatkozó szerződésben, valamint a követelés fedezetét biztosító más szerződésben foglalt kötelezettségeit megszegi, e szerződések létrejöttét, vagy ezen szerződések alapján történő banki igényérvényesítést bármely módon korlátozza, vagy akadályozza, a Bank követeléseit biztosítékaul szolgáló fedezetet elvonja, vagy azt a Bank előzetes hozzájárulása nélkül elidegeníti, illetve a Bank Hitelműveletek végzéséről szóló Üzletszabályzatának 7.1.6. pontjában foglalt kötelezettsége ellenére a csökkent értékű, vagy felhasznált biztosítékot nem pótolja, vagy egészíti ki [...]”.
- [4] A szerződés 7.4. c) pontja tartalmazta, hogy „a Hitelfelvevő/Zálogkötelezett tudomásul veszi, hogy a Bank a jelen szerződésből fakadóan igényérvényesítésre abban az esetben jogosult, ha [...] a Hitelfelvevő, a Hitelműveletek végzéséről szóló Üzletszabályzat 7.1.6. pontja szerinti felhívás ellenére a Bank által megszabott határidő alatt a fedezetet az eredeti értékre nem egészíti ki”.
- [5] A Hitelműveletek végzéséről szóló Üzletszabályzat (a továbbiakban: Üzletszabályzat) 5.2.1. pontja szerint „az ügyfél a hitelszerződés alapján lehívott kölcsön folyósításának és törlesztésének időpontja, valamint az ügyfél fennálló tartozása tekintetében a bank e célra szolgáló nyilvántartásait (üzleti könyveit) és nyilatkozatait irányadónak és hitelesnek fogadja el”.

### **A kereseti kérelem és az alperes védekezése**

- [6] A felperes módosított keresetében a szerződés 6/A.1. a), 6/A.2. f) és 7.4. c) pontjai, valamint a szerződés részét képező Üzletszabályzat 5.2.1. pontja tisztességtelenségének, s emiatti

semmisségének megállapítását kérte. Előadta, hogy a szerződés 6/A.1. a) pontja azért tisztességtelen, mert egyértelműen megbontja a felek jogviszonyának egyensúlyát azzal, hogy egyoldalú hatalmasságként az alperes oldalára telepíti annak megítélését, hogy a viszonyaiban, vagy egyéb körülményeiben beállott változások indokolják-e a szerződés felmondását.

- [7] A szerződés 6/A.2. f) és 7.4. c) pontjai a felperes álláspontja szerint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 209/A. § (2) bekezdése, valamint a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 1. § (1) bekezdésének a) és b) pontjai értelmében érvénytelenek, mivel azok alapján az alperes a fedezet elfogadása, illetve a határidő tekintetében önkényes értelmezésre jogosult, hiszen szabadon döntheti el, hogy a zálogtárgy mikor és milyen értékű romlása esetén hívja fel a fedezet kiegészítésére.
- [8] Az Üzletszabályzat 5.2.1. pontja pedig a R. 1. § (1) bekezdésének j) pontját sérti, mivel az a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára változtatja meg.
- [9] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

#### **Az első- és másodfokú ítélet**

- [10] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. A szerződés 6/A.1. pontja tekintetében kifejtette, hogy az a hitelképtelenné válás esetére biztosít azonnali hatályú felmondási jogot az alperes számára, és a felmondási ok beálltát nem az alperes megítélésétől, hanem a követelés megtérülése veszélyeztetettségétől teszi függővé. Az tehát az alperest nem jogosítja fel a felperes teljesítése szerződésszerűségének megítélésére, s ebből következően a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése, illetve a R. szabályai alapján sem minősül semmisnek.
- [11] A szerződés 6/A.2. f) és 7.4. c) pontjai az Üzletszabályzat 7.1.6. pontjához és 9.6.1. pontjához kapcsolódnak, amelyek a Ptk. 261. § (1) bekezdésének megfelelően rendelkeznek, ezért tisztességtelenségük a Ptk. 209. § (5) bekezdése szerint nem vizsgálható. Az említett szerződési feltételek az alperes azonnali hatályú felmondási jogát megalapozó súlyos szerződésszegésről, és az alperes kielégítési jogának megnyílására vonatkozó esetekről rendelkeznek. Azok kapcsán nem volt helytálló a felperesnek az a hivatkozása, hogy kizárólag az alperest jogosítanak fel annak megállapítására, hogy a felperes teljesítése szerződésszerű-e, s így semmisségük a Ptk. 209. § (2) és (4) bekezdései, valamint a 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 5. cikke alapján sem állapítható meg.
- [12] Az elsőfokú bíróság az Üzletszabályzat 5.2.1. pontja tekintetében megállapította, hogy az nem alkalmas visszaélésre, és nem eredményezhet a felperes számára sérelmes, hátrányos helyzetet, mivel annak alapján az alperes követelésének mértéke nem rögzül a

véglegesség hatályával, és azt a felperes jogorvoslati fórumokon vitathatja. Ha a felperessel szemben indul is végrehajtási eljárás, az nem közvetlenül e kikötésből, hanem az alapul szolgáló közokirat tartalmából és formájából következik.

- [13] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és megállapította, hogy a felek szerződésének 6/A.1. a) és 6/A.2. f) pontjai, továbbá az Üzletszabályzat 5.2.1. pontja tisztességtelen, ezért érvénytelen. Egyebekben - a szerződés 7.4. c) pontjában foglalt kikötés érvénytelenségének megállapítása iránti kereset elutasítása tekintetében - az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [14] A szerződés 6/A.1. a) pontjával összefüggésben arra a következtetésre jutott, hogy annak tartalma kimeríti a Ptk. 209. § (1) bekezdése szerinti tisztességtelenség fogalmát. Az ott meghatározott felmondási ok látszólag megfelel a Ptk. 525. § (1) bekezdés d) pontjának, ugyanakkor az alapján az alperes a saját szubjektív megítélésétől függően jogosult döntenie a felmondásról. A kikötés alapján az sem világos, hogy az alperes felmondási jogát csak valós vagy valótlan tény is megalapozza-e. Minthogy ez a szerződési feltétel az alperest jogosítja fel a felmondási ok értelmezésére, az sérti a R. 1. § (1) bekezdésének b) pontját, továbbá felveti a jóhiszeműség és tisztesség sérelmét is, mert azt megtárgyalás esetén egy józanul gondolkodó átlagos fogyasztó nem fogadta volna el.
- [15] A másodfokú bíróság a szerződés 6/A.2. f) pontja kapcsán megállapította, hogy az nem felel meg a világos és érthető megfogalmazás követelményének, ami önmagában megalapozza a tisztességtelenséget. E kikötés rendkívül hosszú, nyelvtanilag helytelen és zavaros felsorolást tartalmaz. Emellett egyes elemei indokolatlanok is, így például a zálogtárgy elidegenítését szerződésszegésnek minősíti, holott a zálogjog eladás esetén is fennmarad, és a felek elidegenítési és terhelési tilalmat nem kötöttek ki.
- [16] A másodfokú bíróság az Üzletszabályzat 5.2.1. pontja tekintetében azt állapította meg, hogy e kikötés a fogyasztó hátrányára fordítja meg a bizonyítás terhét, és ezért a R. 1. § (1) bekezdésének j) pontja alapján tisztességtelen. Abból indult ki, hogy ilyen feltétel hiányában az adott közokirat záradékolására és közvetlen bírósági végrehajtás elrendelésére egyáltalán nem lenne lehetőség. Utalt arra, hogy a közjegyzői okirat záradékolásának feltételeit a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 112. §-a és a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 23/C. § (1) bekezdése egybehangzóan tartalmazza, és a feltétel vagy időpont bekövetkezésének tanúsítására a Kjt. 111. § (1) bekezdése szerinti közjegyzői ténytanúsítvány alkalmas.
- [17] Amennyiben tehát az Üzletszabályzat a felperes által támadott feltételt nem tartalmazná, a szerződés alperes általi felmondása

esetén a közjegyzői ténytanúsítványba foglalt felmondás nem lenne elegendő az ügyleti közokirat záradékolásához, mert az önmagában nem igazolná a felmondás jogszerűségét. A szóban forgó feltétel hiányában a hitelező kénytelen lenne követelését bírósági úton érvényesíteni, és annak során a követelés jogalapját és összezszerűségét neki kellene bizonyítania. Ehhez képest a támadott szerződési feltétel folytán a záradékon alapuló végrehajtás megindítása után az adósnak kell a végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti perben felperesként fellépnie, és igényének alaposságát – azaz, hogy a követelés érvényesen nem jött létre vagy megszűnt – bizonyítani.

- [18] A másodfokú bíróság az Üzletszabályzat adott kikötését a Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján is tisztességtelennek minősítette, kifejtve, hogy egyenlőtlenségre vezet, ha a fogyasztó adós már a kölcsön folyósítását megelőzően olyan nyilatkozatot tesz, amelyben „biankó” jelleggel előre elismeri az alperes nyilvántartásának helyességét, különösen akkor, amikor az a szerződés utóbb tisztességtelennek bizonyult feltételei miatt egyébként nem lehetett helyes.

#### **A felülvizsgálati kérelem**

- [19] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztató részében való hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.
- [20] A szerződés 6/A.1. a) pontja vonatkozásában azt állította, hogy az a Ptk. 209. § (5) bekezdése értelmében nem minősülhet tisztességtelennek, ugyanis teljes mértékben megfelel a Ptk. 525. § (1) bekezdésének d) pontjában és (2) bekezdésének a) pontjában foglaltaknak. Ezen túlmenően a tisztességtelenség a R. 1. § (1) bekezdésének b) pontja alapján sem állapítható meg, és a másodfokú bíróság e jogszabályhelyre történt hivatkozása nem is értelmezhető, hiszen az alperes egyetlen teljesítése a kölcsön nyújtása volt, amely szerződésszerűségének megítélésére a támadott szerződéses kikötés alapján nem vált jogosulttá. Miután pedig a szerződésnek ez a rendelkezése egyértelműen, világosan rögzíti a felmondási okokat, és azok kapcsán értelmezésre az alperest egyoldalúan nem jogosítja fel, a R. 1. § (1) bekezdésének a) pontja sem sérült.
- [21] Az alperes hivatkozott arra, hogy a szerződés 6/A.2. f) pontja a Ptk. 261. § (1) – (2) bekezdéseiben foglalt, a zálogjogosult jogaira, valamint a Ptk. 525. § (1) bekezdésének c) – d) pontjaiban és (2) bekezdésének c) pontjában rögzített, azonnali hatályú felmondási okokra vonatkozó jogszabályi előírásokat ülteti át a szerződésbe, s emiatt a Ptk. 209. § (5) bekezdése értelmében nem minősülhet tisztességtelennek. Kiemelte továbbá, hogy a másodfokú bíróság az ezzel tartalmilag azonos, és részben szó szerint is egyező 7.4. c) pont kapcsán a tisztességtelenséget nem állapította

meg.

- [22] Az alperes az Üzletszabályzat 5.2.1. pontja tekintetében fenntartotta azt az álláspontját, hogy az a bizonyítási terhet a felperes hátrányára nem változtatja meg, s így a R. 1. § (1) bekezdésének j) pontja szerint nem minősül tisztességtelennek. A felperes abban csupán azt ismeri el, hogy az alperes üzleti nyilvántartásait hitelesnek és irányadónak fogadja el, de e kimutatások megtámadási, vitatási jogáról nem mond le, és lehetősége van az ellenbizonyításra. A végrehajtás megszüntetési (korlátozási) perben egyébként is a felperest terhelne a banki nyilvántartással szemben annak bizonyítása, hogy az abban rögzítettekkel szemben más összegű teljesítéssel élt.
- [23] Az alperes e jogi álláspontjának alátámasztásaként hivatkozott továbbá a hitelezési kockázat kezeléséről és tőkekövetelményéről szóló 196/2007. (VII.30.) Korm. rendelet 115. § (1) bekezdésének c) pontjában foglalt kógens rendelkezésre, az ezzel kapcsolatban a PSZÁF által kiadott Bázis II. Validációs Kézikönyvben meghatározott követelményre és több bírósági határozatra.

#### **A Kúria döntése és jogi indokai**

- [24] A Kúria előrebocsátja, hogy a jogerős ítéletet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 275. § (2) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül, ezért annak az elsőfokú bíróság ítéletét részben – a szerződés 7.4. c) pontjában foglalt kikötés érvénytelenségének megállapítása iránti kereset elutasítása tekintetében – helyben hagyó rendelkezését nem érintette.
- [25] A felülvizsgálati kérelem megalapozott.
- [26] A Kúria a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott része a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő.
- [27] A felek szerződésének 6/A.1. a) pontja az alperes számára az azonnali hatályú felmondás jogát biztosítja a felperes hitelképtelenné válása esetére, és a hitelképtelenség egyik lehetséges eseteként nevesíti a követelés megtérülésének veszélyeztetettségét. Ehhez kapcsolódóan az Üzletszabályzat 6.2.1. pontja azt is részletezi, hogy az ügyfél jogi, pénzügyi, illetve vagyoni helyzetének változása, szerződésszegő magatartása, vagy az érdekkörébe tartozó lényeges külső körülmény veszélyeztetheti a követelés megtérülését, továbbá rögzíti, hogy mit kell érteni az ügyfél érdekkörébe tartozó külső körülmény alatt.
- [28] Helytálló az alperesnek az a felülvizsgálati hivatkozása, hogy az említett szerződési feltétel megfelelt a Ptk. 525. § (1) bekezdés d) pontjának és (2) bekezdés a) pontjának. E törvényhelyek alapján az azonnali hatályú felmondás joga – külön megállapodás nélkül is – megilleti az alperest. A Ptk. 525. § (1) bekezdés d) pontja ugyanis lehetővé teszi, hogy a hitelező azonnali hatállyal felmondja kölcsönt, ha az adós vagyoni helyzetének romlása vagy a fedezet elvonására irányuló magatartása veszélyezteti a kölcsön visszafizetésének lehetőségét. A Ptk. 525. § (2) bekezdés a) pontja pedig az adós hitelképtelenné válása esetén a hitelező

pénzintézetet jogosítja fel az azonnali hatályú felmondásra. A Ptk. e szabályozása nem minősül keretszabálynak, tartalma kitöltését a törvény nem utalja a felek megállapodására. A kölcsön visszafizetése védelmének kérdését, a felek idetartozó jogait és kötelezettségeit a Ptk. 525. § (1) bekezdése úgy rendezi, hogy a diszpozitív törvényi szabályozás – a szerződő felek eltérő megállapodása nélkül – tartalmává válik a kölcsönszerződésnek a Ptk. 205. § (2) bekezdése szerint (Gfv.VII.30.610/2017/6.).

- [29] A támadott szerződési feltétel a fentiekből következően, a jogszabályban megállapított tartalma miatt a Ptk. 209. § (5) bekezdésének hatálya alá tartozik. Eszerint pedig nem minősülhet tisztességtelennek a szerződési feltétel, ha azt jogszabály állapítja meg, vagy jogszabály előírásának megfelelően határozzák meg.
- [30] A jogerős ítélet indokolásában foglaltakkal szemben annak vizsgálata, hogy az alperes az azonnali hatályú felmondás jogát valós tények alapján gyakorolja-e, a tényleges joggyakorlás jogszerűsége szempontjából bír jelentőséggel, és a felperes a felmondás jogszerűségét erre tekintettel is vitathatja.
- [31] A Ptk. felhívott §-ai a hitelező méltányolható érdekének védelmében adnak lehetőséget a szerződés megszüntetésére, ezzel kapcsolatban a jóhiszeműség és a tisztesség követelményének sérelme nem állapítható meg, ezért jogszabálysértő a másodfokú bíróságnak az a következtetése, hogy a kikötés a Ptk. 209. § (1) bekezdése szerint tisztességtelen.
- [32] Mindemellett a szerződés 6/A.1. a) pontja a R. 1. § (1) bekezdésének b) pontját sem sérti. Ez a másodfokú bíróság által hivatkozott jogszabályhely azt a szerződési feltételt minősíti tisztességtelennek, amely kizárólagosan a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel annak megállapítására, hogy teljesítése szerződésszerű-e. Ilyen jogosultságot azonban a szerződés hivatkozott rendelkezése az alperes számára nem biztosít, és nem teszi számára lehetővé a saját teljesítése szerződésszerűségének megállapítását. Mivel a másodfokú bíróság e körben az alperesnek a felmondási ok értelmezésére való feljogosítására utalt, ezért az ennek megfelelő jogszabályi hivatkozás a R. 1. § (1) bekezdés a) pontjának feltüntetése lett volna. Abban az esetben viszont, ha a Ptk. absztrakt módon, de nevesítetten megfogalmazott keretein belül határoz meg a szerződés vitatott kikötése kötelezettséget az adós számára, az nem jelent a hitelező javára olyan hatalmasságot, amely a szerződés e feltételének értelmezésére őt egyoldalúan jogosítja (Pfv.V.21.628/2017/5.).
- [33] A szerződés 6/A.2. f) pontja az alperest a felperes súlyos szerződésszegése esetén megillető azonnali hatályú felmondási jogról rendelkezik. Az itt meghatározott, a súlyos szerződésszegés körébe sorolt felmondási okok közül a biztosíték pótlásának, kiegészítésének felhívás ellenére való elmulasztását és a fedezet elvonására irányuló magatartást a Ptk. 525. § (1) bekezdésének c) és d) pontjai is a hitelező azonnali hatályú felmondásának

lehetséges okaként nevesítik, a Ptk. 261. § (2) bekezdése pedig az előbbi esetben a zálogjogosult számára a kielégítési jogának gyakorlását teszi lehetővé.

- [34] A szerződés ugyancsak támadott 7.4.c) pontja az alperes igényérvényesítési jogosultságát állapítja meg arra az esetre, ha a felperes a fedezetet felhívás ellenére az eredeti értékre nem egészíti ki. Ezt, a fentiekben említett egyik felmondási okkal egyező feltételt a Ptk. 261. §-ának megfelelő tartalma miatt, a Ptk. 209. § (6) bekezdésére - helyesen azonban a szerződéskötéskor hatályban volt Ptk. 209. § (5) bekezdésére - tekintettel a másodfokú bíróság sem találta tisztességtelennek.
- [35] A szerződés 6/A.2. f) pontja a Ptk. 209. § (5) bekezdésének hatálya alá nem tartozó, s így a tisztességtelenség szempontjából vizsgálható része - a jogerős ítélet indokaival ellentétben - megfelelt az Irányelv 5. cikkében, és az azt implementáló, a szerződéskötés után hatályba lépett Ptk. 209. § (4) bekezdésében előírt világos és érthető megfogalmazás követelményének. Ettől eltérő következtetés levonását a felmondási okokra vonatkozó felsorolás terjedelme sem tett lehetővé, és a kikötés az értelmezést nehezítő nyelvtani, mondatszerkesztési hibát nem tartalmazott. Éppen ezért e szerződési feltétel tisztességtelensége sem volt megállapítható.
- [36] A másodfokú bíróság az Üzletszabályzat 5.2.1. pontját a R. 1. § (1) bekezdésének j) pontja és a Ptk. 209. § (1) alapján is tisztességtelennek minősítette. Az előbbi jogszabályhely értelmében az a szerződési feltétel tisztességtelen, amely a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára változtatja meg. A bizonyítási teher eljárásjogi fogalom, és azt határozza meg, hogy a bizonyítatlanság következményei melyik fél terhére esnek. A bizonyítási teher megoszlásának általános szabálya szerint valamely a per eldöntése szempontjából jelentős tény bizonyítatlan volta annak a félnek a terhére értékelendő, akinek e tény bizonyítása kellett volna. Ehhez képest a bizonyítási teher átfordulása azt jelenti, hogy a fő- és ellenbizonyítás iránya felcserélődik.
- [37] Mindezek miatt a tisztességtelenség vizsgálata körében elsődlegesen abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a támadott szerződési feltétel a felperes részéről tartozáselismerő nyilatkozatnak tekinthető-e. Tartozáselismerés esetén ugyanis a bizonyítási teher megfordul, és az adósnak kell bizonyítania, hogy az elismert tartozása nem áll fenn (BH1991.439.).
- [38] A fél nyilatkozatához a tartozáselismerés jogkövetkezményei akkor fűződhetnek, ha a tartozás elismerése magyarázatot nem igénylő módon, kifejezetten és félreérthetetlenül történik (EBH2000.309.). E követelménynek - már fennálló, összegében is meghatározott tartozás hiányában - az Üzletszabályzat hivatkozott kikötése nem felelt meg, ahhoz a tartozáselismerés már ismertetett joghatása nem kapcsolódhatott.
- [39] Ennek megfelelően abban az esetben, ha az alperes a szerződésből eredő követelését a felperessel szemben peres úton kívánja

érvényesíteni, a perben a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében öt terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, ennek alapján milyen összeget folyósított a felperes részére, a felperes mennyit teljesített, és ennek eredményeként mekkora a fennálló tartozása. Az alperes erre vonatkozó tényállításai nyilvánvalóan a saját nyilvántartásán alapulnak, vita esetén azonban a perben a nyilvántartás elszámolási elveit, módszerét és adatait be kell mutatnia, számításait le kell vezetnie. Ha a felperes mindezeket követően is azt állítja, hogy az alperes elszámolása nem felel meg a szerződésben foglaltaknak, illetőleg a közölt számítás hibás, vagy arra hivatkozik, hogy részéről nagyobb összegű teljesítés történt, ellenbizonyítással élhet (EBH2018.G.1.).

- [40] Az adott esetben a felek szerződésének részét képező Üzletszabályzat felperes által támadott rendelkezése csupán azt rögzítette, hogy a felperes az alperes e célra szolgáló nyilvántartásait (üzleti könyveit) és nyilatkozatait a kölcsön folyósításának és törlesztésének időpontja, valamint a fennálló tartozása tekintetében irányadónak és hitelesnek fogadja el. Nem tért ki az említett okiratokon alapuló közjegyzői ténytanúsítvány kiállításának szükségességére, és arra sem, hogy az bírósági végrehajtási eljárás kezdeményezésekor miként használható fel.
- [41] A jogerős ítélet ezzel összefüggő indokaira tekintettel ugyanakkor a Kúria utal arra, hogy a másodfokú bíróság által felhívott Vht. 23/C. § (1)-(2) bekezdéseinek értelmében a közokiratba foglalt kölcsönszerződés, illetve egyoldalú kötelezettségvállalás alapján az adós tartozásának már lejárt részleteire minden további feltétel nélkül, a szerződés felmondása esetén a teljes tartozás összegére pedig akkor van helye végrehajtási záradék kibocsátásának, ha a végrehajtást kérő az adós szerződésszegése miatt szintén közokiratba foglalt jognyilatkozattal felmondta a szerződést. Az, hogy ez utóbbi esetben a szerződésszegés valóban bekövetkezett-e és így az emiatt közölt felmondás jogszerű-e, a végrehajtási záradék kiállítására irányuló kérelem elbírálása során érdemben nem vizsgálható, e vonatkozásban elengedő a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata (BH1997.348., BH2002.491., Pfv.I.21.783/2016/5.).
- [42] Az adós szerződésszegésének, illetőleg a felmondásnak a tényét, valamint a végrehajtást kérő nyilvántartásai szerint fennálló tartozás aktuális összegét a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata alapján rögzítő, a Kjt. 111. §-ában szabályozott közjegyzői okirat nem ügyleti okirat, hanem jogi jelentőségű tényeket rögzítő ténytanúsító okirat (közjegyzői tanúsítvány). Az ilyen okirat kiállítását a végrehajtást kérő akkor is kérheti a közjegyzőtől, ha erről az adóssal kötött szerződésben előzetesen külön nem rendelkeztek, illetve az adós előzetesen nem nyilatkozott külön arról, hogy a végrehajtást kérő nyilvántartásában rögzített adatok a ténytanúsítvány kiállításának alapjául szolgálhatnak. A közjegyzői ténytanúsítvány kiállítását és a végrehajtási záradék kibocsátását tehát a végrehajtást kérő e szerződéses kikötés

hiányában is ugyanilyen módon és tartalommal kérhetné (BH2018.146).

- [43] Ha a végrehajtási záradék kiállítására sor került, az adós a tartozását valóban csak a Pp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben vitathatja. Ez azonban a végrehajtási záradék és a közjegyzői tanúsítvány jogintézményére vonatkozó, a fentiekben ismertetett szabályokból következik. A peres felek között létrejött szerződés e vonatkozásban sem biztosít több jogosultságot az alperes részére, illetve nem ró több kötelezettséget a felperesek terhére, mint amelyek az irányadó jogszabályok alapján őket egyébként megilletnék, illetőleg terhelnék (Gfv.VII.30.791/2016/3.).
- [44] A bizonyítási teher pedig a Pp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben is a Pp. 164. § (1) bekezdésének megfelelően alakul.
- [45] Az Üzletszabályzat vizsgált kikötésének tisztességtelenségét a jogerős ítélet indokolásában foglaltakkal szemben a Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján sem lehetett megállapítani. Az alperes nyilvántartásai hitelességének elfogadása ugyanis a fentebb írtakra tekintettel nem minősül tartozáselismerésnek, az a felperest az igényérvényesítésében nem korlátozza, s így a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben a felperes hátrányára egyenlőtlenséget nem idéz elő.
- [46] A Kúria a kifejtettekre figyelemmel, a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján a jogerős ítéletet a felülvizsgálattal támadott részében - a másodfokú perköltségre és a le nem rótt fellebbezési illeték viselésére is kiterjedően - hatályon kívül helyezte és ebben a keretben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

## **Záró rész**

- [47] A Kúria a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazott Pp. 78. § (1) bekezdése szerint, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdésére tekintettel kötelezte a felperest az alperes részéről felmerült 15.000 forint - ügyvédi munkadíjból álló - másodfokú perköltség, valamint 85.000 forint - az ügyvédi munkadíj mellett a lerótt felülvizsgálati eljárási illetéket is tartalmazó - felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.
- [48] A felperes személyes költségmentessége miatt le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.
- [49] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján - az alperes kérelmére - tárgyaláson bírálta el.
- [50] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 271. § (1) bekezdésének e) pontja zárja ki.

Budapest, 2018. július 5.

. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, Dr. Zumbók Péter s.k. előadó bíró, Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin s.k. bíró